

International Journal of Social Sciences

ISSN:2587-2591

[DOI Number:http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.23.6](http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.23.6)

Volume 9/3

2025 p. 92-103

SOSYAL AĞLAR BAĞLAMINDA WEB 2.0'IN DIŞİŞLERİ BAKANLIKLARININ E-DİPLOMASİ FAALİYETLERİNE ETKİLERİ

THE EFFECTS OF WEB 2.0 ON THE E-DIPLOMATIC ACTIVITIES OF FOREIGN MINISTRIES IN THE CONTEXT OF SOCIAL NETWORKS

Doğancan BAY*

ÖZ

Web 2.0'ın ortaya çıkmasıyla birlikte dijital ortamlarda kullanıcılar arasındaki iletişim süreci gelişmiştir. Bu süreçte anlık, hızlı ve iki yönlü iletişime dayalı sosyal ağların kullanımı yaygınlaşmıştır. Web 2.0'la birlikte sosyal ağların yaygınlaşması sonucunda sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik faaliyetler sosyal ağlar aracılığıyla anlık olarak kullanıcılar arasında yürütülebilir duruma gelmiştir. Kamu kurumları da sosyal ağlar üzerinden kullanıcıları bilgilendirmeye, onlarla iletişim kurmaya yönelik faaliyetler yürütmeye başlamıştır. Örneğin dışişleri bakanlıkları, sosyal ağlar üzerinde resmi hesaplarından anlık ve hızlı olarak e-diplomasisi faaliyetlerini yürütmektedir. Bununla birlikte dışişleri bakanlıkları, sosyal ağlarda kamuoyuyla iletişim kurabilmekte olup aynı zamanda kamuoyunu yönlendirici ve bilgilendirici paylaşımlar yapabilmektedir. Bu bakımdan çalışmanın amacı, Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının yürüttüğü e-diplomasi faaliyetlerine getirdiği etkileri göstermek ve bu etkileri sosyal ağlar bağlamında ele almaktır. Çalışmanın hedefi ise Web 2.0'ın ortaya çıkışından günümüze dek dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerinde meydana gelen yenilikleri, değişim ve dönüşümleri ele almaktır. Çalışmada akademik çalışmalardan, dergi, kitap, web sayfaları ve sosyal medya gönderilerinden yararlanılmaktadır. Çalışmanın sürecinde ilk olarak literatür taraması kullanılmıştır. Literatür taramasında elde edilen kaynaklar çalışmanın konularına göre dahil edilmiştir. Çalışmanın ele aldığı konu ise Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerinde getirdiği gelişmelerin sosyal ağlar çerçevesinde ele alınmasıyla sınırlandırılmıştır. Çalışma, Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerindeki yerini göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca çalışmada “Web 2.0 dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerini nasıl etkiledi?”, “Web 2.0'ın e-diplomasideki yeri nedir?”, “Web 2.0'ın tarihsel süreci ve özellikleri nelerdir?”, “E-diplomasinin tarihsel süreci ve özellikleri nelerdir?” ve “Dışişleri bakanlıklarının

* Dr., Araştırmacı, E-mail: dogancanby96@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3650-7407, İstanbul, Türkiye.

sosyal ağlar bağlamında yürüttüğü e-diplomasi faaliyetleri nelerdir?" sorularına yanıt bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Web 2.0, Diplomasi, E-Diplomasi, Dışişleri Bakanlıkları, Sosyal Ağlar*

ABSTRACT

With the emergence of Web 2.0, the communication process between users in digital environments has evolved. During this process, the use of social networks, which are based on instant, rapid, and two-way communication, has become widespread. As a result of the proliferation of social networks with Web 2.0, social, political, cultural, and economic activities have become available to users in real-time through social networks. Public institutions have also begun to conduct activities aimed at informing and communicating with users through social networks. For example, ministries of foreign affairs conduct instant and rapid e-diplomacy activities through their official accounts on social networks. Furthermore, ministries of foreign affairs can communicate with the public on social networks and also share informative and guiding posts. Therefore, the aim of this study is to demonstrate the impact of Web 2.0 on the e-diplomacy activities of ministries of foreign affairs and to examine these effects within the context of social networks. The aim of this study is to examine the innovations, changes, and transformations that have occurred in the e-diplomacy activities of ministries of foreign affairs from the emergence of Web 2.0 to the present. The study utilizes academic studies, journals, books, web pages, and social media posts. A literature review was initially employed throughout the study. Resources obtained through the literature review were incorporated according to the study's focus. The study's focus was limited to examining the developments brought about by Web 2.0 in the e-diplomacy activities of foreign ministries within the framework of social networks. The study is significant in demonstrating the role of Web 2.0 in the e-diplomacy activities of foreign ministries. Furthermore, the study addresses the following questions: "How has Web 2.0 affected the e-diplomacy activities of foreign ministries?", "What is the place of Web 2.0 in e-diplomacy?", "What are the historical process and characteristics of Web 2.0?", "What are the historical process and characteristics of e-diplomacy?", and "What are the e-diplomacy activities conducted by foreign ministries within the context of social networks?"

Keywords: *Web 2.0, Diplomacy, E-Diplomacy, Foreign Ministries, Social Networks*

Giriş

Dışişleri bakanlıkları, günümüzde devletlerin diğer devletlerle veya uluslararası aktörlerle diplomatik faaliyetlerinin yazılı, resmi ve karşılıklı olarak yürütülmekle birlikte dijital ortamlarda da yürütülmektedir. Dışişleri bakanlıklarının "e-diplomasi" faaliyetleri ise ilk olarak Web 1.0 dönemiyle başlamıştır. 1989 yılında Tim Berners-Lee tarafından web sitesi teknolojisinin icat edilmesiyle birlikte Web 1.0 dönemi başlamıştır (CERN, 2021). 1990'lı yıllarda internet teknolojisinde yapılan atılımlarla birlikte meydana çıkan Web 1.0'la birlikte diplomasi alanında "e-diplomasi" adlı yeni bir diplomasi türü ortaya çıkmıştır. E-diplomasiyle birlikte geleneksel diplomasi faaliyetleri, dijital teknolojilerde de kullanılmaya başlanmıştır. Web 1.0 döneminde ABD, Türkiye gibi bazı devletler tarafından dışişleri bakanlıklarının web siteleri kurulmuştur. Kurulan bu web sitelerinde dışişleri bakanlıkları, sadece kullanıcıları bilgilendirici içerikler sunmuştur. Örneğin 1996

yılında açılan ABD Dışişleri Bakanlığı'nın resmi web sitesinde güncel diplomatik faaliyetleri, kariyer ilanları, uluslararası sistemde yaşanan gelişmeler, seyahat ile ilgili hususlar, uluslararası güvenliğe yönelik çalışmaları ve ticari hizmetler hakkında bilgilendirici içerikler paylaşılmıştır (Department of State, 1996). Bir diğer örnek ise T. C. Dışişleri Bakanlığı'nın 1999 yılındaki web sitesinde de konsosluk ve bakanlıkla ilgili bilgiler, kariyer imkanları, dış politikaya dair bilgiler, ekonomi ve tarihle ilgili bilgiler ve son gelişmeler gibi içerikler yer almaktadır (T. C. Dışişleri Bakanlığı, 1999). Fakat paylaşılan bu içerikler, tek taraflı etkileşimle sınırlı kalmıştır. Çünkü Web 1.0 döneminde kullanıcılar içerik paylaşmamakta, düzenleme yapmamakta, yorum yapmamakta olup sadece web sitesi sahipleri bu konuda yetkiye sahiptir (Ersöz, 2020, s. 60).

2000'li yıllarda hızlı bir şekilde ilerleyen ve gelişen dijitalleşmenin etkisiyle birlikte 2004 yılında Web 2.0 dönemine geçiş yapılmıştır. Kullanıcıların içerik paylaşımı yapabildiği, yorum yazabildiği, düzenleyebildiği, içerik sahibiyle direkt olarak iletişime geçebildiği ve kitlelere kısa sürede ulaşabilme imkânı bulduğu Web 2.0 dönemi, günümüzde de hala etkin olarak devam etmektedir. Web 2.0 ile birlikte dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerinde de yenilikler meydana gelmiştir. Bu bağlamda çalışmanın kapsamı Web 2.0'ın sosyal ağlar üzerinde dışişleri bakanlıklarının e-diplomasisine yönelik faaliyetlerinde getirdiği yenilikler, değişimler ve dönüşümlerdir. Çalışmada tümevarım yöntemiyle ilk olarak Web 2.0'ı ele alarak e-diplomasiye geçiş yapılmaktadır. Ardından ise e-diplomasiden dışişleri bakanlıklarına geçiş yapılarak dışişleri bakanlıklarının e-diplomasiye faaliyetleri ele alınmakta olup Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerinde getirdiği yenilikleri ele almaktır. Bu bakımdan çalışma, toplam olarak üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde Web 2.0 hakkında bilgiler verilmekte olup Web 2.0'ın tarihsel sürecine de değinilmektedir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise e-diplomasi hakkında bilgiler verilmekte olup e-diplomasisinin de tarihsel süreci ele alınmaktadır. Bununla birlikte e-diplomasinin diplomasi alanındaki yerine örnek olaylara değinerek ele alınmaktadır. Çalışmanın üçüncü bölümde ise Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının sosyal ağlar üzerindeki e-diplomasi faaliyetlerinde getirdiği yeniliklere değinilmektedir.

2. Web 2.0'ın Tarihsel Süreci ve Özellikleri

Web sitesi teknolojisinin başlangıcı olarak görülen Web 1.0 ile birlikte internet kullanımında önemli bir artış meydana gelmiştir. Bu dönemde Google, Yahoo, Yandex gibi arama motorları ortaya çıksa da henüz yeterince gelişmemiş olup arama motorlarından herhangi bir bilgiyi araştırmak ve bu bilginin olduğu siteyi ziyaret edebilmek günümüze göre oldukça sınırlı ve yavaştır. Ayrıca modem sektörünün yeterince gelişmemesinden dolayı internet kullanımı da kısıtlıdır. Kimi web sitelerinin arama motorlarında çıkmaması durumu bu dönemde arama motorlarının yaşanan sıkıntılardan biridir. Böyle bir durumda Web 1.0 döneminde bir web sitesinin kitlelere ulaşması da oldukça sınırlıdır (NTT DATA, 2021).

2004 yılında başlayan Web 2.0 dönemiyle birlikte chat platformları, arama motorları, içerik siteleri gibi çeşitli web site sektörlerinde ilerlemeler kat edilmiştir olup bu dönem ilk olarak 2004 yılında Tim O'Reilly tarafından ortaya atılmıştır (O'Reilly, 2005). Bu yüzden Web 2.0 döneminin 2004 yılından itibaren başladığı kabul edilmektedir. Web 2.0 dönemi, kullanıcıların içerik yaratabildiği, yorum yazabildiği, etkileşim kurabildiği ve diğer kullanıcılarla kolaylıkla etkileşim kurabildiği bir dönemdir. Web 1.0 dönemindeki arama motorlarında da Web 2.0 döneminde ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu dönemde arama motorlarına erişim sağlayabilmek daha kolay gelmiş olup web sitelerinin bazılarının arama motorlarında görülmemesi sorunu zamanla çözülmeye başlanmış ve geliştirilmiştir. Ayrıca Web 2.0 döneminin başlangıcından itibaren Bing, DuckDuck Go, Wikia Search ve Cuil gibi yeni arama motorları da oluşturulmuştur (Publicany, 2019).

Web 1.0 döneminde kullanılan Internet Explorer, Netscape, Mosaic, Yandex ve Opera gibi website tarayıcılarının yanısıra Firefox ve Google Chrome gibi yeni web tarayıcıları da oluşturulmuştur. İlk olarak 24 Ekim 2006 tarihinde Mozilla Firefox piyasaya çıkmıştır (BBC News, 2006). Ardından 2 Eylül 2008 tarihinde ise Google Chrome piyasaya çıkmıştır. Web 2.0 döneminde kullanıcıların yetkisi ve etkinliği genişlemiştir (Montz, 2008). Bu dönemde artık kullanıcılar içerik üretimi yapabilecek, yorum yapabilecek, kitlelere içerik paylaşabilecek, bir blog yazısı yazarak kitlelere anlık ulaşabilecek ve bu süreçleri yönetebilecek seviyeye gelmiştir. Bu bakımdan kullanıcıların etkinliğinin ve yetkilerinin genişlemesi, web sitelerinin de gelişimini sağlamıştır.

Web 1.0 döneminde web sitelerinin kemik kitlesinin oluşması oldukça zordur. Çünkü bu dönemde web sitelerinde kullanıcıların etkileşim ve paylaşım yapabileceği olanağı konusunda henüz bir gelişme bulunmadığı için kalıcı web sitelerinde kullanıcıların kalıcı hale gelmesi zordur. Fakat Web 2.0 dönemiyle birlikte web sitelerinde kemik kitleler oluşmaya başlamıştır. Buna paralel olarak web sitelerinde geçirilen zaman artmıştır. Bu bakımdan Web 2.0'in temel özellikleri ise şunlardır:

- Kullanıcı içerik sahibi olabilmektedir.
- Kullanıcının içerik düzeltme ve üretme yetkisi bulunmaktadır.
- Web teknolojisinin ara yüzleri ve yazılımları gelişmiştir.
- Arama motorları kapasite bakımından gelişmiştir.
- Kullanıcılar yorum yazabilme ve paylaşım yapabileceği imkanına sahiptir.
- Kullanıcılararası iletişim süreci hızlanmıştır.
- Sosyal ağların beraberinde iletişim anlık bir duruma gelmiştir.
- Sosyal ağlarda influencer ve kanaat önderlerinin etkinliği gelişmiştir (O'Reilly, 2005).

Web 2.0'in sayesinde günümüzde her alanda yaygın bir hale gelmiş olan sosyal ağlar yaygınlaşmaya başlamıştır. Bununla birlikte Web 2.0, insanların sosyal ağlar aracılığıyla paylaşım yapmalarına olanak tanımıştır. Instagram, Facebook, X, Snapchat ve Tiktok gibi sosyal medya platformları bunların başlıcalarıdır (Octapull, 2025). Web 1.0'da tek yönlü bir iletişim hakimken Web 2.0 ile birlikte çok yönlü bir iletişim yapısına geçilmiş

böylelikle dünyanın her yerinde kullanıcılar birbirleriyle etkileşim ve iletişim kurabilir hale gelmiştir.

Web 2.0 döneminden itibaren dışişleri bakanlıklarının e-diplomasisi faaliyetleri de artmış olup günümüzde ise yoğun bir şekilde yürütülmektedir. Web 2.0, sosyal medya platformlarında paylaşılan gönderiler, tweet atmalar ve sosyal ağlar yoluyla devletlerarası süreçlerde etkin bir role sahiptir. Bununla birlikte Web 2.0'ın etkisiyle devletler sosyal ağlar üzerinden e-diplomasisi faaliyetlerine daha hızlı, anlık ve kolay bir şekilde yürütebilmektedir.

3. E-Diplomasi'nin Tarihsel Süreci ve Özellikleri

E-Diplomasi, 1990'lı yılların başlarında ortaya çıkan Web 1.0 dönemi itibariyle gelişmeye başlamıştır. Bununla birlikte tarihte ilk e-diplomasi faaliyeti ise 1994'te İsveç Devlet Başkanı Carl Bild ile ABD Devlet Başkanı Bill Clinton arasındaki e-posta yazışmaları olarak kabul edilmektedir (Hassan & Batool, 2024, s. 2). Ayrıca 1992'te Malta'da açılan Akdeniz Diplomatik Çalışmalar Akademisi, e-diplomasiye yönelik çalışmalar yürüten ilk kurumdur. Akdeniz Diplomatik Çalışmalar Akademisi'nin kurulmasından bugüne dek devamlı olarak binlerce dışişleri temsilcisine internet ve bilgisayar teknolojisinin diplomasiyi nasıl etkilediği, e-diplomasinin nasıl yürütülmesi gerektiğiyle ilgili bilgiler vermekte olup ayrıca diplomasinin dijitalleşmesi hakkında araştırmalar yapılmaktadır (Taş, 2024, s. 138). Ayrıca ABD tarafından 2002'de kurulan ve günümüzde aktif olarak çalışmalarına devam eden "e-Diplomasi Görev Gücü (diğer adıyla e-Diplomasi Ofisi)" ile diplomasi alanında faaliyet gösterecek personellerin eğitimi ve araştırma çalışmaları yürütülmektedir (Enverga, 2020, s. 282).

E-diplomasi faaliyetleri Web 1.0 döneminde e-posta ve web siteleriyle sınırlı kalmıştır. Bu dönemde bazı devletlerin dışişleri bakanlıklarının resmi web siteleri kurulmuştur. Kurulan bu web sitelerinde dışişlerinin faaliyetleri, iş imkanları, diplomaside son durumlar gibi bilgilendirici içerikler paylaşılmıştır. Örneğin 1996 yılında kurulan ABD Dışişleri Bakanlığı'nın web sitesinin ilk zamanları, oldukça sade bir arayüze sahiptir. ABD'nin Dışişleri Bakanlığı'nın 1996 yılına ait web sitesi kurumun yapısı hakkında bilgiler, kurumun tarihi, kurum bünyesindeki iş ilanlarının duyuruları, dış politika hakkındaki gelişmeleri, ekonomik gelişmeleri, konsolosluk hakkında adres & telefon bilgileri ve dış politikada gerçekleşen son durumlar hakkında bilgileri altı ayrı bölüm içerisinde sunmaktadır (U.S. Department of State, 1996). Bu dönemde Türkiye, Fransa ve İtalya gibi bazı devletlerin dışişleri bakanlıklarının web siteleri de açılmıştır.

E-diplomasi, 2004 yılında ortaya çıkan Web 2.0 dönemiyle birlikte çok yönlü bir şekilde yürütülebilir duruma gelmiştir. Web 2.0'dan itibaren e-diplomasinin sınırları genişlemiş olup sosyal medya platformları, forum siteleri, video platformları ve blog siteleri gibi sosyal ağlar üzerinde yaygınlaşmaya başlamıştır. 2000'li yılların sonlarından itibaren

gelişen mobil sektörünün ilerlemesiyle birlikte e-diplomasi, mobil uygulamalar üzerinden de yürütülmeye başlanmıştır. E-diplomasinin kullanımı, 2019 yılında başlayan COVID-19 salgını itibarıyla zirveye çıkmıştır. Pek çok sektörün faaliyetlerinin dijital iletişim teknolojiler üzerinde ve bunun beraberinde sosyal ağlar üzerinde de yürütmek zorunda kaldığı COVID-19 salgınında seyahat ve hareket kısıtlamalarından dolayı devletler, diplomatik faaliyetleri e-diplomasi üzerinden yürütmüştür. COVID-19 salgınıyla yaşanan bu gelişmeler, e-diplomasinin günümüzde oldukça yaygın kullanılmasına sebep olmuştur (Hassan & Batool, 2024, s. 2).

E-diplomasi, geleneksel diplomasinin dijitalleşmiş formudur. Geleneksel diplomaside resmi yazışmalar, bilgi alışverişleri, müzakereler, ziyaretler, törenler, görüşmeler vs. gibi faaliyetler belli prosedürlere ve reel olarak yapılmaktayken e-diplomaside bu faaliyetler dijital iletişim teknolojiler aracılığıyla sosyal ağlar üzerinden de yapılabilmektedir. Bu bağlamda e-diplomaside geleneksel diplomasinin araçlarına ve yöntemlerine gerek kalmadan hızlı ve anlık olarak e-diplomasi üzerinden yürütebilmektedir. Bununla birlikte e-diplomaside devletler, diplomatik görüşmelerini artık video platformları üzerinden de yürütebilmektedir. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile Çin Devlet Başkanı Xi Jinping arasında gerçekleşmiş olan 21 Ocak 2025 tarihli video konferans buna örnektir (Le Monde, 2025).

4. Web 2.0'ın Dışişleri Bakanlıklarının Faaliyetlerine Etkileri

Web 2.0 dönemiyle birlikte gelişimi hızlanan ve yaygınlaşmış olan e-diplomasisi faaliyetlerinin COVID-19 salgınından itibaren zirveye çıkması, dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerini de önemli bir ölçüde etkilemiş olup dışişleri bakanlıklarının dijital iletişim teknolojileri üzerinden daha çok yürütmeye odaklanmasını ve sosyal ağlar üzerinde daha çok yoğunlaşmasını beraberinde getirmektedir. Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerine etkilerinden birincisi dijital konsolosluk hizmetleridir. Günümüzde dışişleri bakanlıkları tarafından konsolosluk faaliyetleri artık dijital ortamlarda da yürütülebilmektedir. Bununla birlikte vatandaşlar, herhangi bir konsolosluk işlemi için konsolosluğa gitmekten ziyade artık konsolosluğun resmî web sitesi üzerinden de yapabilmektedir. Vatandaşlar, ilgili konsolosluğun / dışişleri bakanlığının mobil uygulamaları üzerinden de konsolosluk işlemlerini yapabilmektedir. T. C. Dışişleri Bakanlığı'nın mobil uygulamasında vatandaşlara yönelik sunduğu dijital konsolosluk hizmetleri buna örnektir (Google Play, nd).

Web 2.0'ın etkisiyle dışişleri bakanlıkları, konsolosluk faaliyetlerini dijital teknolojiler üzerinden hem daha kolay ve hızlı bir şekilde yürütmekte hem de konsoloslukta çalışan personellerin görev yüklerini de azaltmaktadır. Ayrıca dijital konsolosluk hizmetleri, vatandaşların konsolosluk işlerinde vakit kaybetmesini de önlemektedir. Kimi zaman “e-konsolosluk” olarak da adlandırılan dijital konsolosluk hizmetleri, genel tanımıyla herhangi bir devletin vatandaşlarının konsoloslukla ilgili faaliyetlerini dijital teknolojiler aracılığıyla yürütebilmesidir. Bununla birlikte dijital konsolosluk, vatandaşların ilgili konsolosluğa ait bilgileri ve hizmetleri internet üzerinden kolayca öğrenebilmesine de

imkân sağlamaktadır. Dijital konsolosluk yoluyla vatandaşlar çeşitli konsolosluk hizmetlerine çevrimiçi olarak başvuruda bulunabilmekte, gereken belgeleri çevrimiçi olarak talep edebilmekte veya iletebilmekte olup konsolosluk için gereken ödemeleri online yapabilmektedir. Vatandaşlar, başvurularının sürecini de anlık olarak takip edebilmektedir (T. C. Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Akademisi, nd).

Dijital konsolosluk faaliyetleri, sadece web sitesi veya mobil uygulama üzerinden değil aynı zamanda sosyal ağlar üzerinden de yürütülebilmektedir. Örnek olarak dışişleri bakanlıkları herhangi bir devlette meydana gelen olumsuz gelişmelerden etkilenmiş olan vatandaşlarıyla bağlantıyı sağlamak amacıyla sosyal ağlar üzerinden iletişim kurmaya ve onlara yardımcı olmaya çalışmaktadır. Böylece vatandaşlarıyla sosyal ağlar üzerinden destek ve irtibat sağlamaya yönelik bağlantılar oluşturabilmektedir. Kısacası dışişleri bakanlıkları, yaşanacak herhangi bir kriz durumunda vatandaşlıklarına yönelik dijital konsolosluk hizmetlerini sunabilmek ve yönetebilmek için sosyal ağlar üzerinden faaliyetlerini yürütebilmektedir. 2015 yılında Nepal'in başkenti olan Kathmandu kentindeki 7.8 büyüklükte depremin ardından ABD Dışişleri Bakanlığı'nın X platformu üzerinden Nepal'de olan ABD vatandaşlarına acil durum iletişim bilgilerini duyurmaya ve ulaşmaya sağlamaya çalışmış olması buna bir örnektir (Department of State, 2015).

Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerine etkilerinden ikincisi ise dijital kamu diplomasisi faaliyetleridir. Dışişleri bakanlıkları sosyal ağlar üzerinden kamuoyunu etkilemek, dış politikada kamuoyunun desteğini almak, kamuoyu tarafından dikkat çekmek ve kamuoyunu belli hedeflerde ikna etmek için dijital kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmektedir. Günümüzün dijital dünyasında devletler dışişleri bakanlıkları aracılığıyla dijital kamu diplomasinin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için kamuoyunu etkilemek, kamuoyuyla diyalog sürecini etkinleştirmek, kamuoyuyla ilişkileri açık ve etkin bir şekilde yürütmek, kamuoyuna güven vermeye dayalı bir imaja sahip olmak ve kamuoyuyla dengeli ve sağlam ilişkiler inşa etmektedir. Dijital kamu diplomasisi faaliyetlerinin başarılı ve uygun bir şekilde yürütülmesine yönelik bir örnek ise ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Yeni Zelanda'daki dijital kamu diplomasisi faaliyetleridir. 1985'te Yeni Zelanda'nın "USS Buchanan" isimli ABD donanmalarının limana girişine izin vermemesinden dolayı iki devlet arasındaki ilişkiler kötüleşmiştir. Yeni Zelanda'nın ABD donanmalarının limana girişine izin vermemesi, ABD'nin 1951'de imzalanmış olan ANZUS anlaşmasına uygunsuz olarak belirtilmesine neden olmuştur. Bu durum iki devlet arasındaki ilişkilerin 2000'li yılların sonlarına dek soğuk olmasına neden olmuş ve iki devletin birbirleriyle yönelik etkileşimini de olumsuz etkilemiştir (Gürdal, 2020, s. 164).

2009 yılında ABD'nin Yeni Zelanda Büyükelçiliğine atanan David Huebner, Yeni Zelanda kamuoyuna yönelik kapsamlı dijital kamu diplomasisi faaliyetlerini yürütmeye başlamıştır. David Huebner'in yaptığı dijital kamu diplomasisi faaliyetleri, Yeni Zelanda kamuoyunun ABD'ye karşı izlenimini de olumlu etkilemiştir. İlk olarak David Huebner, Zelanda kamuoyuna yönelik 2010'da ABD Dışişleri Bakanlığı'na bağlı bir blog sayfası açmıştır. David Huebner'in blog sayfasını açması, kendisinin dünyada ilk blog açan büyükelçi

olarak tarihe geçmesini de beraberinde getirmiştir. Yeni Zelanda kamuoyuna yönelik ABD Büyükelçiliği tarafından spor ve bilim temalı blog sayfaları da açılmıştır. Örneğin açılan spor temalı blog sayfasında, ABD'nin Yeni Zelanda Büyükelçiliği Yeni Zelanda ve ABD üniversitelerinin sporcularından oluşman Rugby takımının karşılaşmasıyla ilgili sonuçları anlık olarak kamuoyuna bildirmiş olup kamuoyu tarafından büyük bir ilgiyle takip edilmiştir. ABD'nin Yeni Zelanda Büyükelçiliği'nin yürüttüğü bu tarz dijital kamu diplomasisi faaliyetleri, iki devletin kamuoyunun uzun süreden beri gelen kısıtlı ve soğuk ilişkilerinin iyileşmesine oldukça katkı sağlamıştır. 2010'dan itibaren açılmaya başlanan ABD Yeni Zelanda Büyükelçiliği'nin sosyal medya hesaplarında David Huebner, Yeni Zelanda kamuoyuna doğrudan ve samimi bir konuşma dili kullanmıştır. Buna paralel olarak iki devlet arasındaki ilişkiler yumuşamaya başlamıştır. 2010 ve 2012'de ABD ile Yeni Zelanda arasında imzalanan Washington Deklarasyonları ise buna örnektir. 2013 yılında ise David Huebner, ABD'nin Yeni Zelanda Büyükelçiliği adına Yeni Zelanda'nın ilk dijital stüdyosu olarak tarihe geçmiş olan "Digital Video Studio"yu kullanıma açmıştır. Böylelikle Yeni Zelanda kamuoyuna dijital stüdyo üzerinden de iletişime geçilmeye çalışmıştır. David Huebner'in dijital kamu diplomasisine yönelik bu başarılı faaliyetlerinden dolayı "Public Affairs Asia" tarafından 2011'de "Gold Standard" ödülü verilmiştir (Gürdal, 2020, s. 165-166).

Günümüzde dijital kamu diplomasisini faaliyetlerini aktif bir şekilde yürütenlerden bir diğeri ise Hindistan Dışişleri Bakanlığı'dır. Özellikle Hindistan Dışişleri Bakanlığı, X platformunda yaklaşık 1.5 milyon takipçisi olan "Indian Diplomacy" adlı sayfa üzerinden yabancı kamuoyunu etkilemeye, ikna etmeye ve dikkat çekmeye yönelik yoğun paylaşımlar yürütmektedir. Ayrıca Hindistan Dışişleri Bakanlığı, "Indian Diplomacy" sayfasında büyükelçiliklerinin sayfalarındaki paylaşımları da kendi sayfasında her gün yayınlamakla birlikte Hindistan Başbakanı Narendra Modi'nin devlet liderleriyle olan görüşmeleri de paylaşmaktadır. Narendra Modi'nin devlet liderleriyle görüşmelerinde bu görüşmelerden bir fotoğraf karesi paylaşılmaktadır. Fotoğraf karesinin ortasında ise Narendra Modi'nin görüşme esnasında söylediği bir cümle veya görüşmeyle ilgili düşünceleri yazmaktadır. Örneğin 11 Temmuz 2025'te Hindistan Dışişleri Bakanlığı'nın X hesabı üzerinden Narendra Modi'yle Gana Cumhurbaşkanı John Dramani Mahama ile yaptığı görüşmeden bir fotoğraf paylaşılmış olup bu fotoğrafın ortasında görüşmeye yönelik bir yazı yer almaktadır (Indian Diplomacy, 2025).

Günümüzde az gelişmiş ülkelerin dışişleri temsilcilikleri de dijital kamu diplomasisi faaliyetlerini sıklıkla yürütmektedir. Örneğin Kosova Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, günümüzde e-diplomasi faaliyetlerini yoğun bir şekilde kullanmakla birlikte dışişleri bakanlıklarında faaliyet yürüten personellerini ve vatandaşlarını diğer devletlerin insanlarıyla bütünleştirmesinde katkı sağlayan bir araç olarak görmektedir. Bağımsızlığı yakın zamanda kazanan Kosova Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, uluslararası alanda tanınmak, imajını ve prestijini güçlendirmek amacıyla "Dijital Kosova" adlı dijital platformunu kurmuştur. Bu dijital platform üzerinden Kosova Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, hem kendi hem de yabancı kamuoyunu etkilemek ve tanınırlığını arttırmak için

yoğun çalışmalar göstermektedir (Rashica, 2018, s. 81-82).

Az gelişmiş ülkelerin dışişleri bakanlıklarının dijital kamu diplomasisi faaliyetlerine bir diğer örnek ise Etiyopya'dır. Etiyopya Dışişleri Bakanlığı, ülkenin yürütmekte olduğu önemli projeleri ve geniş çaplı etkiye sahip gelişmeleri sosyal ağlarda paylaşarak kamuoyunda Etiyopya'nın itibarını ve imajını güçlendirmeye çalışmaktadır. Bununla birlikte "Dinknesh", "Lalibela'nın kaya kiliseleri", "Fasiledes kaleleri" ve "Jegol Duvarı" gibi tarihi mekanları bulundurmasıyla birlikte binlerce yıla dayanan kültürel mirasa ve geleneklere sahip olan Etiyopya Dış Bakanlığı, bu turistik ve tarihi özelliklerini de sosyal ağlarda yoğunlukla göstermeye çalışmaktadır. Bu bağlamda Etiyopya Dışişleri Bakanlığı, sosyal ağlarda kendini bir marka olarak göstermeye çalışan ve yabancı kamuoyunu turistik açıdan etkilemeye yönelik paylaşımlar yapmaya amaçlayan faaliyetler yürütmektedir (Ayenew, 2024, s. 9-14).

Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerine etkilerinden üçüncüsü diplomatik faaliyetlerin sosyal ağlarda yürütülmesidir. Dışişleri bakanlıkları, Web 2.0 ile birlikte sosyal ağlarda e-diplomasi faaliyetlerini yaygınlaştırmıştır. Herhangi bir devlete kutlama, temenni, taziye, tebrik mesajı ve kınama gibi yazışmaları özellikle sosyal ağlar üzerinden de anlık olarak paylaşabilmektedir. T. C. Dışişleri Bakanlığı'nın Facebook hesabından Kosova'nın Bağımsızlık Günü'nü kutlaması buna bir örnektir (Republic of Türkiye Ministry of Foreign Affairs, 2022). Bir diğer örnek ise Kosova Cumhuriyeti'nin yaptığı kutlama paylaşımlarıdır. X platformunda 45 binin üzerinde takipçisi olan Kosova Dışişleri Bakanlığı, bu hesabı üzerinden diğer devletlere yönelik kutlama, taziye, temenni, tebrik gibi mesajlar paylaşmakta olup özellikle devletlerin bağımsızlık gününü kutlamaktadır. 25 Mart'ta Yunanistan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutlaması ve 26 Mart'ta Bangladeş'in bağımsızlık gününü kutlaması bir başka örnektir. Ayrıca Hristiyan ve Müslüman kesimin dini bayramlarında da paylaşımlar yapmaktadır. 25 Aralık 2024'te X hesabı üzerinden Noel'i kutlaması ve 1 Mart 2025'te Ramazan ayının başlangıcını kutlamıştır (MFA Kosova, 2025). Ayrıca Kosova Dışişleri Bakanlığı'nın yaptığı bu paylaşımlar iyi etkileşim almaktadır.

Sonuç

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında Web 2.0'ın dışişleri bakanlıklarının e-diplomasisi faaliyetlerini olumlu etkilediği gözlemlenmektedir. Dışişleri bakanlıkları, geleneksel diplomaside belli bir prosedüre göre faaliyetlerini yürütmek zorundayken artık sosyal ağlar üzerinden e-diplomasi faaliyetlerini artık daha kolay, anlık ve hızlı bir şekilde yürütebilmektedir. Çalışmada bu konuyla ilgili belirtilen örnek olaylarda görüldüğü gibi dışişleri bakanlıkları diğer devletlere veya dışişleri bakanlıklarına sosyal ağlar üzerinden hızlı ve anlık olarak herhangi bir taziye, kutlama veya tebrik mesajı paylaşabilmekte olup kamuoyuna açık bir şekilde yapmaktadır. Bu durum dışişleri bakanlıklarının ve bağlı olduğu devletin kamuoyu tarafından imajını dolayısıyla dijital kamu diplomasisini de olumlu etkilemekte olduğu görülmektedir. Ayrıca Kosova ve Etiyopya örneklerinde

görüldüğü gibi az gelişmiş devletlerin sosyal ağlar sayesinde kendilerini yabancı kamuoyuna daha kolay bir şekilde tanıtabilme ve onları daha hızlı bir şekilde etkileyebilme imkanına sahip olduğu da gözlemlenmiştir. Web 2.0'ın geliştirdiği sosyal ağlarla birlikte dünyadan her kesimin birbirleriyle etkileşim ve iletişim kurabilmesi, dışişleri bakanlıklarının kendi dış politikalarına yönelik kamuoyunu ikna etme ve etkileme girişimlerini kolaylaştırmıştır.

Dışişleri bakanlıkları, özellikle sosyal ağlar üzerinden herhangi bir konu hakkında anlık olarak bilgilendirme yapabilmekte olup kolaylıkla büyükelçilik ve konsolosluk faaliyetlerini de yürütebilmektedir. Özellikle dışişleri bakanlıkları, oluşturduğu dijital konsolosluk hizmetleriyle vatandaşlarının konsolosluk işlemlerini de kolaylaştırmakta ve onlarla hızlıca irtibat kurabilmektedir. Bunun sayesinde vatandaşlar, dijital konsolosluk üzerinden gerekli konsolosluk işlemlerini web sitesi aracılığıyla veya mobil uygulama aracılığıyla yapabilmektedir. Bu sayede vatandaşlar, artık dışişleri bakanlıklarının konsolosluklarla ilgili son gelişmeleri ve bilgilendirmelerini de sosyal ağlar üzerinden anlık olarak takip edebilmektedir. 2014 yılındaki Nepal Depremi'nde ABD Dışişleri Bakanlığı'nın X üzerinden vatandaşlarını bilgilendirmeye ve onlarla iletişim kurmaya çalışması örneğinde görüldüğü gibi dışişleri bakanlıkları, yabancı devletlerde yaşanan olumsuz gelişmelerde kendi vatandaşlarına anlık ve hızlı bir şekilde ulaşabilmekte olup onlarla iletişim sağlayabilmekte ve irtibat kurabilmektedir. Sonuç olarak Web 2.0'ın geliştirdiği sosyal ağlarla birlikte dışişleri bakanlıklarının e-diplomasi faaliyetlerinde dijital kamu diplomasisi faaliyetlerinin gelişmesi, dijital konsolosluk hizmetlerinin yaygınlaşması, diplomasinin sosyal ağlarda daha hızlı ve anlık yürütülmesi gibi birçok yönden katkı sağlamıştır. Günümüzde giderek yaygınlaşan sosyal ağların kullanımının etkisiyle de dışişleri bakanlıklarının, sosyal ağlar üzerindeki e-diplomasi faaliyetlerinin ve etkinliklerinin gelecekte de artmaya devam edeceği görülmektedir.

Kaynaklar

Aynew, M. Y. (2024). Relevance of Digital Diplomacy in Promoting the National Interest of States: Reflection on Ethiopian Case. *Cogent Social Sciences*, 10 (1), 2-14.

Badgers, H. (2021). *WEB 1.0'dan WEB 4.0'a İnternetin Evrimi*, NTT DATA. <https://www.igi-global.com/dictionary/a-literature-review-of-social-media-for-marketing/32191> [Erişim Tarihi: 29.12.2024].

BBC News (2006, Ekim 24). *Firefox browser for Web 2.0 Age*. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/6078016.stm>

CERN (2021). *A short history of the Web*, <https://home.cern/science/computing/birth-web/short-history-web> [Erişim Tarihi: 19.07.2025].

Department of State (1996, Aralık 30). *Main Page*, <https://web.archive.org/web/19961230182605/http://www.state.gov>

- Department of State [@StateDept]. (2015, Nisan 25). *If you know about U.S. citizens who may need assistance in #Nepal, contact NepalEmergencyUSC@state.gov*. X. <https://x.com/StateDept/status/592025826847232000>
- Enverga III, Manuel R. (2020). EU diplomacy 2.0: The E EU diplomacy 2.0: The European Union opean Union's exercise in soft power in cise in soft power in the Philippines through Facebook. *Studia Politologiczne*. 56. 280-298.
- Ersöz, B. (2020). Yeni Nesil Web Paradigması: Web 4.0. *Bilgisayar Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi*. 1 (2). 58-65.
- Google Play (n.d.). *T. C. Dışişleri Bakanlığı*. <https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.mfa.mobile&hl=tr>
- Gürdal, E. (2020). Uluslararası İlişkilerde Dijital Kamu Diplomasisi ve Hegemonik Düzen [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. T. C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hassan, K. ve Batool, S. (2024). Evolving Trends of Digital Diplomacy and its Role in the Achievement of Foreign Policy Goals. *Journal of Policy Research*. 10 (3). 1-9.
- Indian Diplomacy [@IndianDiplomacy]. (2025, Temmuz 11). *Strong ties based on democratic values. Partners in progress. Check out the highlights of PM @narendramodi's address to the Parliament*. X. <http://x.com/IndianDiplomacy/status/1943646296302039269/photo/1>
- Le Monde (2025, Ocak 21). *Putin and Xi praise ties, hours after Trump sworn in*. https://www.lemonde.fr/en/international/article/2025/01/21/putin-and-xi-praise-ties-hours-after-trump-sworn-in_6737255_4.html
- MFA Kosova [@MFAKOSOVO]. (n.d.). *X profili*. X. <https://x.com/mfakosovo>
- Montz, S. (2008, Eylül 3). *Why Google launched Chrome*, Fortune. <https://web.archive.org/web/20220926214537/https://archive.fortune.com/2008/09/02/technology/Microsoft-chromed.fortune/index.htm>
- O'Reilly, T. (2005). *What is Web 2.0*, O'Reilly. <https://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html> [Erişim Tarihi:17.12.2022].
- Octapull (2025). *Web 2.0 Dönüşümü ve Sosyal Medya*. <https://octapull.com/web-2-0-donusumu-ve-sosyal-medya/>
- Publicany (2019). *Complete Digital Marketing Guide Book for SEO, Social Media & Brand Awareness*. First Printing.
- Rashica, V. (2018). The Benefits and Risks of Digital Diplomacy. *SEEU Review*. 13 (1). 75-89.
- Republic of Türkiye Ministry of Foreign Affairs [@MFATurkiye]. (2022, Şubat 17).

Congratulations on the Independence Day of friendly and brotherly Kosovo. Will further enhance our cooperation in the years to come. Facebook.
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=314865140682940>

T. C. Dışışleri Bakanlığı (1999). *Ana Sayfa*.
<https://web.archive.org/web/19991105230236/http://www.mfa.gov.tr/Turkce/default.htm>, [Erişim Tarihi: 25.01.2006].

T. C. Dışışleri Bakanlığı Diploması Akademisi (n.d.). *Temel Eđitim Programları*,
<http://diab.mfa.gov.tr/e-consulate.en.mfa>

Taş, R. (2024). Avrupa Birliđi'nde Diplomasinin Bilim ve Teknoloji Tabanlı Dönüşümü: Bilim Diplomasisi ve Dijital Diploması *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24 (Özel Sayı). 129-146.

United States Department of State (1996). *Main Page*.
<https://web.archive.org/web/19961230182605/http://www.state.gov/>